

ZESPÓŁ SZKÓŁ W KIKOLE

Program profilaktyczny
BEZPIECZNI W SIECI

autor: Jarosław Rosłonowski

Kikół 2017

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.	3
2. Cele programu i spodziewane efekty.	4
3. Działania uczniów i nauczycieli w ramach programu.	6
4. Scenariusze zajęć.	9
5. Ewaluacja i podsumowanie programu.	24
6. Bibliografia.	24

1. Wprowadzenie

Gwałtowny rozwój technologii informacyjno – komunikacyjnych we współczesnym świecie na przestrzeni ostatnich lat zaowocował powszechnym dostępem do Internetu, właściwie w każdym miejscu i o każdej porze. Wpływa to w bardzo istotny sposób na zachowania społeczne, szczególnie dzieci i młodzieży. Osoby w tym przedziale wiekowym od początku funkcjonują w świecie z Internetem, jest on więc dla nich, w odróżnieniu od starszego pokolenia, środowiskiem

naturalnym. W środowisku tym wytworzył się wirtualny świat z własnym językiem, symboliką, zasadami i kodeksem postępowania - nie zawsze zrozumiałym dla dorosłych.

Często bywa tak, że dziecko nie potrafi jeszcze dobrze czytać, a już dość biegle posługuje się komputerem, tabletem czy smartfonem. Dla pochłoniętych pracą, zbieganych rodziców Internet jest wygodnym narzędziem. Pozwala zarówno im samym, jak i ich dzieciom, na łatwy dostęp do informacji, rozrywki, zakupów. Zajmuje czas dzieciom, pozwalając odetchnąć po trudach dnia zmęczonym rodzicom. Ci zapominają często, że, poza zaletami, istnieje dużo wad wynikających z bagatelizowania zagrożeń, jakie niesie to medium. Założenie, że syn czy córka, siedząc często godzinami przy komputerze, skupia się jedynie na poszukiwaniu informacji niezbędnych do nauki czy też gra w odpowiednie dla siebie gry, jest na ogół błędne.

Współcześnie Internet jest dla młodzieży miejscem poznawania ludzi, zaspokajania potrzeb emocjonalnych, dyskusowania o swoich zainteresowaniach, pasjach. Portale społecznościowe dają możliwość wklejania swoich zdjęć, pod którymi autorzy oczekują lajków, których ilość jest miarą popularności, a ich brak, w połączeniu ze złośliwymi komentarzami, powodem do rozpacz. Owe lajki mają dla nastolatków często większą wartość, niż opinie rodziców czy nauczycieli. Portale te są także miejscem, gdzie można ukryć się przed ciekawością dorosłych. Stąd wysyp zamkniętych, nieformalnych grup, do których dorośli nie mają dostępu. Dorośli popełniają częsty błąd, nie kontrolując, z kim i o czym rozmawia ich dziecko, z jakich witryn korzysta i jakie treści znajdują się w sferze jego zainteresowań.

Do podstawowych zagrożeń wynikających z korzystania z Internetu zaliczyć należy:

- niebezpieczne treści – głównie pornografię. Badania z 2012 roku pokazują, że 67% polskich gimnazjalistów miało kontakt z takimi treściami. Poza nimi równie groźne są treści promujące rasizm, przemoc, autodestrukcję, narkotyki i dopalacze;
- niebezpieczne kontakty – grooming, czyli uwodzenie dzieci, werbunek do sekty czy grupy przestępczej. Badania pokazują, że 69% poznało w sieci kogoś, kogo nie znało wcześniej. Aż 31 % spotkało się z taką osobą na żywo. Nie znaczy to oczywiście, że skończyło się to czymś złym, jednak taki wskaźnik budzi niepokój;
- niebezpieczne działania (cyberprzemoc, seksting) – agresja elektroniczna, która może przyjmować różne formy: werbalną, zamieszczenie kompromitujących materiałów, tworzenie obraźliwych stron, rejestrowanie niechcianych zdjęć lub filmów telefonem komórkowym, poniżanie, nękanie, straszenie w Sieci, włamania na konto lub blog, podszywanie się pod kogoś, publikowanie ośmieszających zdjęć w Internecie. Ofiarą takich działań pada około 22% gimnazjalistów. Z zamieszczaniem kompromitujących materiałów

wiąże się skesting polegający na przesyłaniu intymnych zdjęć lub filmików za pomocą komunikatorów czy telefonów komórkowych. Na taki bez troski ruch decydowało się według badań około 11% gimnazjalistów.

2. Cele ogólne programu i spodziewane efekty

Celem programu jest uświadomienie młodzieży, ale również ich rodzicom, że poza niewątpliwymi zaletami Internetu, istnieje duża sfera różnorodnych zagrożeń. Dobrze byłoby, aby w efekcie rodzice z przekonaniem, świadomie dbali o bezpieczeństwo w Sieci swoich pociech, aby wykazywali czujność, aby umieli pokazywać wartościową stronę Internetu. Natomiast w przypadku młodzieży oczekuje się upowszechnienia zasad bezpiecznego i właściwego zachowania w Sieci.

Cele operacyjne programu:

- wskazanie, jakie zachowania w Internecie mogą być niebezpieczne i w jaki sposób można unikać zagrożeń, a także jak powinno się reagować w momencie zetknięcia z nimi;
- zapoznanie rodziców z możliwościami, jakie niesie ze sobą Internet oraz ze związanymi z nim zagrożeniami, szczególnie tymi, na które narażone są ich dzieci;
- uświadomienie rodzicom, jaką rolę w życiu młodego człowieka odgrywa współcześnie Sieć, przekonanie, że rodzice powinni zdawać sobie sprawę z zachowań swoich dzieci w Internecie po to, aby zapewnić im bezpieczeństwo;
- uświadomienie rodzicom, że aby zminimalizować ryzyko podejmowania przez młodzież niebezpiecznych zachowań, konieczne jest zbudowanie zaufania pomiędzy nimi a ich dziećmi tak, aby w sytuacji problemowej nie czuli się osamotnieni;
- uczulenie nauczycieli na problem bezpieczeństwa młodzieży w Sieci;
- upowszechnianie wśród młodzieży zasad bezpiecznego i właściwego zachowywania się w Internecie.

3. Działania uczniów i nauczycieli realizowane w ramach programu

Zadanie do realizacji	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Efekty	Termin realizacji
Przekazanie społeczności szkolnej informacji o rozpoczęciu programu.	<ul style="list-style-type: none"> - gazetka w holu szkolnym informująca o rozpoczęciu programu profilaktycznego i zachęcająca do podjęcia działań przez uczniów, - informacja na stronie internetowej szkoły o rozpoczęciu programu. 	<ul style="list-style-type: none"> - członkowie Samorządu Uczniowskiego - nauczyciele informatyki 	<ul style="list-style-type: none"> - powstaje gazetka tematyczna dotycząca programu - publikacja szczegółowej informacji na stronie szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> - druga połowa lutego - druga połowa lutego
Zapoznanie uczniów z problematyką zagrożeń towarzyszących korzystaniu z Internetu i sposobami radzenia sobie z nimi.	Przeprowadzenie tematycznych godzin wychowawczych zgodnie z załączonymi scenariuszami lub innymi, wybranymi przez wychowawcę.	- wychowawcy klas I-III	- uczniowie aktywnie włączają się w przeprowadzane godziny wychowawcze, poszerzając swoją wiedzę w zakresie omawianych zagadnień	- początek marca
Internet – wróg czy przyjaciel?	<ul style="list-style-type: none"> - projekcja filmu „Sala samobójców” - konkurs na najlepsze wypracowanie pt: „Internet – wróg czy przyjaciel?” 	<ul style="list-style-type: none"> - organizatorzy „Pierwszego Dnia Wiosny” - nauczyciele języka polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> - projekcję obejrzą wszyscy obecni tego dnia uczniowie gimnazjum - kilkunastu lub więcej weźmie udział w konkursie 	<ul style="list-style-type: none"> - 21 marca - tydzień na napisanie wypracowania (od daty projekcji). Komisja konkursowa ogłosi wyniki na spotkaniu z rodzicami podsumowującym program.
Graficzna prezentacja zagrożeń w Sieci.	<ul style="list-style-type: none"> - plakaty informujące o zagrożeniach w Sieci - prezentacje informujące o zagrożeniach w Sieci 	<ul style="list-style-type: none"> - uczniowie klas I - uczniowie klas II 	<ul style="list-style-type: none"> - każda klasa I wykona przynajmniej jeden plakat - każda klasa II wykona przynajmniej jedną prezentację multimedialną 	<ul style="list-style-type: none"> - kwiecień - kwiecień

	<p>- ulotki informujące rodziców i uczniów szkoły podstawowej o zagrożeniach w Sieci</p> <p>Wszystkie formy muszą zawierać odpowiedź na co najmniej dwa z poniższych pytań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Co robić, żeby nie zostać ofiarą cyberprzemocy?</i> • <i>Co robić, będąc świadkiem cyberprzemocy?</i> • <i>Co robić, będąc ofiarą cyberprzemocy?</i> • <i>Jak korzystać z Internetu i telefonu komórkowego, by nie krzywdzić innych?</i> • <i>Jakie są najczęstsze zagrożenie w Sieci?</i> 		<p>- każda klasa III wykona przynajmniej jeden projekt ulotki</p>	<p>- kwiecień</p>
Warsztaty dla rodziców.	<p>Warsztaty składać się będą z trzech bloków:</p> <p>1. W pierwszym rodzice usłyszą od informatyka o tym, w jaki sposób kontrolować poczynania młodzieży w Sieci oraz jak blokować strony z potencjalnie niebezpiecznymi treściami.</p> <p>2. W drugim od policjanta dowiedzą się o skali zagrożeń oraz o aspektach prawnych cyberprzemocy.</p>	<p>- informatyk</p> <p>- spotkanie z policjantem i psychologiem zorganizowane będzie przez pedagoga szkolnego</p>	<p>- z prezentowanymi informacjami zapoznają się rodzice biorący udział w konsultacjach („wywiadówce”)</p>	<p>- maj</p>

	<p>3. W trzecim usłyszą od psychologa o powodach i skutkach psychologicznych, jakie niesie za sobą aktywność młodzieży w Sieci.</p> <p>Uczniowie biorący udział w konkursach związanych z realizacją programu przedstawią rodzicom przygotowane przez siebie prace oraz rozdadzą ulotki, które będą podsumowaniem całego programu.</p>	- uczestnicy konkursów		
Ewaluacja i podsumowanie programu.	Ankiety skierowane do rodziców i uczniów biorących udział w programie.	- wychowawcy oraz pedagog szkolny		